CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 23 Tachwedd 2021

PRESENNOL:	Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd) **Yr Awdurdod Addysg** Cynghorwyr Gwilym O Jones, Alun W Mummery, Alun Roberts **Yr Enwadau Crefyddol** Mrs Elaine Green (Eglwys Bresbyteraidd Cymru) Parch Deborah Stammers (Undeb Bedyddwyr Cymru) Mr Christopher Thomas (Yr Eglwys Gatholig) **Cynrychiolwyr yr Athrawon** Mrs Manon Morris Williams (Ysgol Santes Dwynwen, Niwbwrch) **Aelodau Cyfetholedig** Mr Rheinallt Thomas
WRTH LAW:	Mrs Gwyneth M Hughes (Uwch Reolwr Lles, Addysg) (Ymgynghorydd AG CYSAG) Swyddog Pwyllgor (SC)
HEFYD YN BRESENNOL:	Rhian Grieves (Ysgol Cybi)
YMDDIHEURIADAU:	Parch Jim Clarke (Undeb yr Annibynwyr Cymraeg) Mrs Heledd Hearn (Ysgol Uwchradd Bodedern) Mrs Mefys Jones-Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones, Amlwch)

---

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un ddatganiad o ddiddordeb.

2 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod CYSAG blaenorol a gynhaliwyd 22 Mehefin 2021 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

Materion yn codi o'r cofnodion:-

Nodwyd fod yr Ymgynghorydd AG wedi anfon y fideo Canolfan St Giles ar ddilyn canllawiau a dolenni ymlaen i'r CYSAG.

3 DERBYN ADRODDIAD GAN YMGYNGHORYDD AG CYSAG

Rhoddodd yr Ymgynghorydd AG grynodeb o'i adroddiad, a nododd y pwyntiau canlynol:-

• Mae ysgolion yn parhau i wynebu amseroedd heriol oherwydd y pandemig. Mae penaethiaid dan bwysau sylweddol i sicrhau trefniadau i atal lledaeniad Covid-19, yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru.
• Yn ddiweddar bu cynnydd yn nifer y plant a'r bobl ifanc sydd wedi dal Covid-19, ac mae mwy o athrawon wedi dal yr haint.
• Mae pryder cynyddol bod mwy o rieni yn tynnu eu plant o'r ysgol ac yn darparu addysg gartref. Nodwyd bod yr ansefydlogrwydd a'r presenoldeb is wedi cael effaith negyddol ar ysgolion, ac ar hyn o bryd mae'n cael ei fonitro gan yr Adran Addysg a Gwasanaethau Plant. Mae tîm lles y Cyngor yn gweithio'n agos gyda rhieni i gynnig cefnogaeth a mynd i'r afael ag anghenion unigol plant. Cynigir cefnogaeth ychwanegol hefyd i ddisgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol a / neu anabledd.

Mae'r CYSAG wedi mynegi pryder nad yw effaith addysg gartref wedi cael sylw digonol yng nghyfarfodydd y Cyngor. Am fod AG yn bwnc arbenigol, teimlodd CYSAG nad oes gan rieni'r lefel angenrheidiol o arbenigedd yn y pwnc i addysgu eu plant gartref i'r safon ofynnol. Yn dilyn trafodaeth, cytunwyd y dylid codi pryderon CYSAG yng nghyfarfod nesaf y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion.

• Mae tair ysgol uwchradd a dwy ysgol gynradd yn Ynys Môn wedi cymryd rhan yn hyfforddiant Athroniaeth i Blant Llywodraeth Cymru. Derbyniwyd adborth cadarnhaol gan athrawon CYSAG, sy'n credu y bydd yr hyfforddiant yn ategu Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (RVE).
• Mae trefniadau Addoli ar y Cyd wedi parhau mewn ysgolion uwchradd trwy gydol y pandemig, er gwaethaf yr heriau y mae ysgolion yn eu hwynebu.
• Cymerodd 103 o ddisgyblion AG fel pwnc TGAU yn 2020/21 - cyflawnodd 46.7% A * - A; Cyflawnodd 83.5% A * - C. Astudiodd 23 o ddisgyblion Lefel A AG yn yr un cyfnod - cyflawnodd 95.7% A * - C, a llwyddodd pob disgybl i basio.
• Nid yw canlyniadau asesiadau allanol TGAU a Safon Uwch wedi'u cadarnhau eto. Bydd data ystadegol o asesiadau llynedd a chanlyniadau arholiadau'r blynyddoedd blaenorol yn cael eu cynnwys yn Adroddiad Blynyddol CYSAG, a fydd yn cael ei gyflwyno i gyfarfod nesaf CYSAG i'w fabwysiadu.

Codwyd pryderon ynghylch diffyg eglurder gan Lywodraeth Cymru os bydd arholiadau ynteu asesiadau yn cael eu trefnu at y flwyddyn nesaf. Nodwyd bod y diffyg gwybodaeth yn rhoi straen ar athrawon a disgyblion ym Mlynyddoedd 11 a 13. Nodwyd ymhellach bod CBAC wedi adrodd mewn cyfarfod diweddar NAPfRE y byddai arholiadau'n cael eu hadolygu'n gyson ar gyfer y flwyddyn nesaf.

Codwyd cwestiwn a yw Lefel A AG yn cael ei ddarparu ym mhob ysgol? Ymatebodd yr Ymgynghorydd AG, pan mai dim ond nifer fach o ddisgyblion sydd eisiau astudio pwnc Lefel A penodol, mae trefniadau ar waith i ysgolion penodedig

arwain ac addysgu'r pynciau hynny. Mae'r hyblygrwydd a gynigir gan ysgolion uwchradd yn galluogi disgyblion i astudio'r pynciau o'u dewis, heb unrhyw gostau cludiant ychwanegol.

Canmolodd CYSAG y cydweithrediad rhagorol yn ysgolion Ynys Môn. Nodwyd bod athrawon yn rhannu eu harbenigedd a'u hadnoddau, ac yn adeiladu ar bartneriaethau sy'n bodoli eisoes, ac yn annog partneriaethau newydd i dyfu.

• Adroddodd yr Ymgynghorydd AG nad yw 'Panel Gweithredol ar gyfer Ysgolion' CYSAG wedi cael cyfle i fonitro ac ymgorffori arfer da mewn ysgolion oherwydd y pandemig.
• Mae'r Panel Gweithredol wedi derbyn cyllid grant o £ 4,000 i gynorthwyo ysgolion yn Ynys Môn i lunio'r cwricwlwm newydd a chyflawni elfennau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg mewn ysgolion ym maes dysgu a phrofiad (AoLE) y Dyniaethau.

Awgrymodd yr Ymgynghorydd AG, a cytunwyd, y dylid rhannu'r cyllid grant yn 5 dalgylch gan un ysgol arweiniol, yn hytrach na'i rannu rhwng ysgolion penodol i gynllunio'r cwricwlwm. Nodwyd y gallai arweinwyr mewn ysgolion uwchradd wedyn rannu eu harbenigedd wrth gynllunio'r cwricwlwm gyda'r sector cynradd. Adroddodd Mrs Manon Williams fod ymgysylltiad ym maes dysgu a phrofiad y Dyniaethau eisoes yn digwydd mewn rhai ysgolion yn ne'r Ynys.

• Hyd yma, nid oes unrhyw ohebiaeth bellach wedi ei chyhoeddi ar Gwricwlwm Cymru yn dilyn yr ymgynghoriad RVE.

Adroddodd y Cadeirydd, yng nghyfarfod CCYSAGauC heddiw, y cadarnhawyd y bydd y canllawiau drafft ar gyfer Cwricwlwm Cymru yn cael eu rhannu â'r CYSAGau a'r Cyfarwyddwyr Addysg cyn y Nadolig, a'u cyhoeddi ym mis Ionawr 2022.

Dywedodd Mr Rheinallt Thomas, a oedd hefyd yn bresennol yng nghyfarfod CCYSAGauC y bydd angen cytuno ar y cwricwlwm newydd erbyn diwedd mis Chwefror 2022, oherwydd y cyfnod Purdah sydd cyn yr etholiadau.

Er mwyn cwrdd â gofyniad y Fframwaith AG, nododd Mr Thomas y bydd angen i CYSAGau dderbyn cynrychiolwyr anghrefyddol fel aelodau. Nodwyd y bydd copi o'r Fframwaith drafft yn cael ei anfon ymlaen at y CYSAG cyn ei gyhoeddi ym mis Ionawr 2022.

• Cynhaliwyd Cynhadledd Ysgolion Heddwch yn rhithiol yn ddiweddar, a fynychwyd gan blant a phobl ifanc. Y prif bwnc a drafodwyd oedd newid hinsawdd a'i effaith ar boblogaethau'r byd. Roedd cyfraniad Ynys Môn yn cynnwys datblygu'r themâu ar leiafrifoedd ethnig o fewn y Cwricwlwm Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

PENDERFYNWYD:-

• Nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd.
• Bod aelodau CYSAG sydd ar y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion yn codi pryderon CYSAG ynghylch addysg gartref yng nghyfarfod nesaf y Panel.

• Bod yr Ymgynghorydd AG yn rhannu'r cyllid grant o £ 4,000 yn ganolog rhwng y 5 ysgol o fewn pob dalgylch.

4 CYMDEITHAS CYSAGAU CYMRU (CCYSAGAUC)

Rhoddodd Mr Rheinallt Thomas ddiweddariad am y prif bwyntiau canlynol a godwyd yng nghyfarfod CCYSAGauC heddiw: -

• Atgoffodd Cadeirydd CCYSAGauC bawb o bwysigrwydd bod yn y meddylfryd iawn, trwy geisio bod yn bositif yng ngoleuni digwyddiadau'r 18 mis diwethaf.
• Cynhaliwyd cyfarfod rhithiol CCYSAGauC ar TEAMS yn hytrach na Zoom. Cafwyd siom nad oedd gwasanaeth cyfieithu ar gael.
• Cadarnhawyd bod CCYSAGauC wedi ymateb i Ymgynghoriad Canllawiau Llywodraeth Cymru ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg.
• Rhoddodd NAPfRE gyflwyniadau gan 3 chonsortia; Canolbarth y De, EAS a GwE. Roedd arbenigwyr ym maes AG yn bresennol, yn cynrychioli Canolbarth y De ac EAS. Er bod cynrychiolydd o GwE hefyd yn bresennol, roedd yn amlwg nad oedd Ynys Môn a Gwynedd yn cael eu cefnogi gan GwE.
• Gan gyfeirio at ddatblygiad proffesiynol, mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu CCYSAGauC i baratoi adnoddau. Mae Pwyllgor Gwaith y CCYSAGauC wedi gosod amserlen, gyda dyddiad cau ar gyfer ceisiadau gan athrawon cynradd ac uwchradd ar y 3ydd o Ragfyr 2021. Bydd tîm ar waith i baratoi adnoddau erbyn diwedd mis Rhagfyr 2021. Nodwyd bod tri chais wedi eu derbyn hyd yma. Cadarnhaodd y Cynghorydd AG ei bod wedi derbyn cyfathrebiad gan CCYSAGauC yn gofyn i athrawon wneud cais.
• Cyfeiriwyd at y Gynhadledd Statudol a phwyslais ar fabwysiadu'r Fframwaith AG. Cynhelir cynhadledd ym mis Ionawr i ddiweddaru’r Cyfansoddiad CYSAG, yng ngoleuni'r newidiadau a wnaed ers 1996.
• Nodwyd er gwybodaeth, bod Paula Webber bellach wedi'i phenodi'n Gadeirydd CCYSAGauC, a Phil Lord yn Is-Gadeirydd.
• Cyflwynwyd Datganiad Cyfrifon CCYSAauC ar gyfer 2020/21 er gwybodaeth.

PENDERFYNWYD:-

• Nodi’r wybodaeth a gyflwynwyd.
• Nodi Datganiad Cyfrifon CCYSAGauC ar gyfer 2020/21.

5 GOHEBIAETH

Adroddodd y Cadeirydd fod Mr Gerald Hewitson wedi ymddeol o'r CYSAG. Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi anfon gohebiaeth at Mr Hewitson yn diolch iddo am ei gefnogaeth a'i gyfraniad i'r CYSAG.

Adroddodd y Cadeirydd hefyd y bydd Mrs Anest Frazer yn ymddiswyddo o’r CYSAG, gan ei bod wedi dechrau swydd newydd. Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi e-bostio Mrs Frazer yn diolch iddi am ei chefnogaeth a'i chyfraniad i'r CYSAG dros y blynyddoedd, a dymunodd yn dda iddi yn ei swydd newydd.

Adroddodd y Cadeirydd ymhellach ei fod wedi ysgrifennu at yr Archddiacon, y Parch Andrew Herrick yn gofyn iddo enwebu aelod newydd o'r Eglwys yng

Nghymru i gynrychioli'r CYSAG. Ymatebodd yr Archddiacon gan nodi y bydd angen cynnal trafodaethau yn Swyddfa'r Esgobaeth, cyn y gellir gweithredu ar y cais, gan fod yn rhaid penodi cynrychiolydd newydd hefyd i eistedd ar CYSAG Gwynedd.

Cafwyd gohebiaeth hefyd gan y Parch Jim Clarke, a fydd hefyd yn ymddeol o'r CYSAG, gan y bydd ei Gadeiryddiaeth dros Undeb Annibynwyr Cymru yn dod i ben. Cynigiodd y Cadeirydd ac roedd y CYSAG yn cytuno y dylid gofyn i'r Parch Clarke enwebu cynrychiolydd newydd.

PENDERFYNWYD gofyn i'r Parch Jim Clarke enwebu aelod newydd i gynrychioli Undeb Annibynwyr Cymru ar y CYSAG.

6 UNRHYW FATERION ERAILL

Adroddodd y Cadeirydd fod yr Eglwys yng Nghymru wedi derbyn cyllid i sefydlu Prosiect Pererindod. Mae'r Eglwys yn bwriadu gwahodd disgyblion o ysgolion Ynys Môn i gymryd rhan yn y prosiect, a chodi ymwybyddiaeth o bererindodau ar Ynys Môn. Awgrymwyd y dylid gwahodd aelod o'r prosiect i gyfarfod nesaf CYSAG i gyflwyno trosolwg o'r cynllun. Cytunodd y CYSAG i'r cynnig.

PENDERFYNWYD gwahodd aelod o'r eglwys i fynychu cyfarfod nesaf y CYSAG i gyflwyno trosolwg o'r Prosiect Pererindod.

Hysbysodd Cadeirydd y CYSAG y bydd y Parch Deborah Stammers yn cael ei ordeinio ddydd Sadwrn, 27 Tachwedd 2021 yng Nghapel Bethel, Caergybi am 2.30pm. Mynegodd y CYSAG eu dymuniadau gorau i'r Parch Stammers.

Daeth y cyfarfod i ben am 2.35 pm

CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD